

The Holy See

PAPA FRANJO

OPĆA AUDIJENCIJA

*Dvorana Pavla VI.
Srijeda, 28. veljače 2024.*

[Multimedia]

U tekstu koji slijedi uključeni su i nepročitani dijelovi koje se također donosi kao da su izgovoreni.

Mane i vrline 9. Zavist i taština

Draga braćo i sestre, dobar vam dan!

Danas ćemo uzeti u razmatranje dva glavna grijeha koja nalazimo na velikim popisima koje nam je ostavila duhovna tradicija: to su *zavist* i *taština*.

Započnimo sa *zavišću*. Ako čitamo Sveto pismo (usp. *Post* 4) vidimo da je to jedan od najstarijih grijeha: Kajin pokazuje svoju mržnja prema Abelu kad primijeti da su žrtveni darovi njegova brata Bogu ugodni. Kajin je bio prvorođenac Adama i Eve, pripao mu je najbolji dio očevog nasljedstva. A ipak, dovoljno je da Abel, mlađi brat, postigne malo uspjeha, pa da se Kajinu smrkne lice. Lice zavidnika uvijek je tužno: pogled mu je oboren, čini se da neprestano gleda u tlo, ali zapravo ne vidi ništa, jer mu se glavom vrzmaju misli pune zlobe. Ako je se ne obuzda, zavist dovodi do mržnje prema drugome. Abel će biti ubijen od strane Kajina, koji nije mogao podnijeti bratovu sreću.

Zavist je zlo koje je predmetom proučavanja ne samo u kršćanstvu: ona je privlačila pažnju

filozofâ i učenjakâ svih kultura. U pozadini se krije jedan odnos mržnje i ljubavi: želi se zlo drugome, ali potajno se želi biti poput njega. Drugi je „epifanija“ onoga što bismo htjeli biti, a što u stvari nismo. Njegovu se sreću doživljava kao nepravdu: sigurno – mislimo mi – mi smo zaslužili mnogo više njegove uspjehe i njegovu životnu sreću!

U korijenu toga grijeha je pogrešna slika o Bogu: ne prihvaća se da Bog ima svoju „matematiku“, različitu od naše. Primjerice, u Isusovoj prisposobi o radnicima koje gospodar poziva da idu u vinograd u različita doba dana, oni koji su pozvani prvi misle da imaju pravo na veću plaću od onih koji su došli posljednji; ali gospodar svima daje istu plaću i kaže: „Nije li mi slobodno činiti sa svojim što hoću? Ili *zar je oko tvoje zlo što sam ja dobar?*“ (Mt 20, 15). Htjeli bismo Bogu nametnuti našu egoističnu logiku, dočim je Božja logika ljubav. Dobra koja nam On daje stvorena su zato da bi ih se dijelilo. Zato sveti Pavao potiče kršćane: „Srdačno se ljubite pravim bratoljubljem! Pretječite jedni druge poštovanjem!“ (Rim 12, 10). Eto nam lijeka protiv zavisti!

I dolazimo tako do druge grešne mane koju danas razmatramo, a to je *taština*. Ona ide ruku pod ruku sa zloduhom zavisti, a zajedno ta dva grijeha svojstvena su osobi koja teži biti centar svijeta, slobodna iskorištavati sve i svakoga, osobi koja teži tome da je svi hvale i iskazuju joj ljubav. Taština je naduto i neutemeljeno sebeljublje. Tašt, sebeljubiv čovjek ima jedan ogroman ego: nema empatije i ne primjećuje da u svijetu postoje i drugi ljudi osim njega. Njegovi su odnosi uvijek svrsishodni, karakterizirani ugnjetavanjem drugih. Njegova osoba, njegovi poduhvati, njegovi uspjesi moraju biti pokazani svima: on je vječito gladan pažnje. I ako koji puta njegove kvalitete nisu prepoznate, tada se žestoko srdi. Drugi su nepravedni, ne razumiju, nisu tome dorasli. Evagrije Pontski u svojim spisima opisuje gorku sudbinu nekog monaha koji je patio od taštine. Nakon prvih uspjeha u duhovnom životu osjetio je da se već vinuo u visine te hrli u svijet da primi od njega hvale. Ali ne shvaća da je tek na početku duhovnoga puta i da ga vreba napast zbog koje će brzo pasti.

Da bi tašt čovjek ozdravio od svoje taštine, duhovni učitelji ne predlažu mnogo lijekova zato što, u konačnici, zlo taštine ima svoj lijek u samom sebi: pohvale koje se tašta osoba nada ubrati u svijetu uskoro će se okrenuti protiv nje same. A koliki su samo, zavedeni lažnom slikom o sebi, kasnije pali u grijeha kojih su se ubrzo posramili!

Najljepšu uputu kako pobijediti taštinu nalazimo u svjedočanstvu svetoga Pavla. Apostol se stalno morao boriti protiv mane koju nikako nije mogao pobijediti. Tri je puta molio Gospodina da ga oslobodi od toga trna, ali mu je na kraju Isus odgovorio: „Dosta ti je moja milost jer snaga se u slabosti usavršuje“. Od toga dana Pavao je bio oslobođen. A njegov bi zaključak trebao postati i naš: „Najradije ću se dakle još više hvaliti svojim slabostima da se nastani u meni snaga Kristova“ (2 Kor 12, 9).

U sklopu pozdrava vjernicima talijanskog govornog područja

[...] Draga braćo i sestre, ne zaboravimo narode koji pate zbog rata: Ukrajinu, Palestinu, Izrael i mnoge druge. Molimo i za žrtve nedavnih napada na bogomolje u Burkini Faso, kao i za stanovništvo Haitija, gdje naoružanih bande nastavljaju činiti zločine i otmice.

Svima upućujem svoj blagoslov!

Apel Svetoga Oca

Prvoga ožujka obilježava se 25. obljetnica stupanja na snagu Konvencije o zabrani protupješačkih mina, od kojih nastavljaju stradavati nedužni civili, a posebno djeca, čak i mnogo godina nakon okončanja neprijateljstava. Izražavam svoju blizinu brojnim žrtvama tih podmuklih naprava, koje nas podsjećaju na dramatičnu okrutnost ratova i cijenu koju su civilna stanovništva prisiljena plaćati. U vezi s tim zahvaljujem svima onima koji daju svoj doprinos pružanju pomoći žrtvama i čišćenju terenâ od zaostalih mina. Njihov je rad konkretan odgovor na sveopći poziv da budemo mirotvorci, brinući se za našu braću i sestre.